

Ἡ ἐλεύθερη αὐτῆ ζωὴ ποὺ τρέχει στὶς φλέβες τῆς εἶχε πολλὲς ἐκδηλώσεις. Βυζαντινὲς μεγαλοπρέπειες, Τουρκικὴ γλιδή, Γερμανικὴ στρατοκρατία, μουσικὴ, τραγοῦδια, Ἀμερικάνικη προσπάθεια νὰ συστηματοποιήσει καὶ μορφώσει τὴ σπάνια αὐτὴ καὶ πολυπλοκὴ φύση, Ἑγγλέζικη ἐπιρροὴ ἐπίσημη, ἐμπορικὴ ἢ καὶ μονάχα κοινωνικὴ σφραγίδα τῆς Ἀγγλικῆς παροικίας στὴν Ἀνατολίτικη mentalité, ὅλα αὐτὰ, ὅλες αὐτὲς οἱ φάσεις περῶσανε ἀπὸ τὴν καρδιὰ τῆς θελκτικῆς Μάγισσας.

Ρωτᾶτε πὼς εἶναι τώρα; — Ἄ ναι, τὸ τώρα ἐνδιαφέρει πάνω ἀπ' ὅλα. — Τώρα τίς μαγικὲς τῆς θάλασσες κατέχουν, μόλις μπαίνετε, τοῦ κόσμου οἱ στόλοι. Τί μεγαλοπρέπεια ποὺ τῆς δίνουν τὰ ὄραια πολεμικά. Ἦρθανε νὰ τὴν ἐπιβλέπουν, σὰν καταχτητὲς, μὰ πόσο τὸ μεγαλεῖο τῆς πρέπει! Θαρροῦτε πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ βαπόρια ἦρθανε ταπεινοὶ προσκυνητὲς καὶ φυλᾶνε τὴ Ρήγισσά τους! Πόσο τῆς ταιριάζουν οἱ στόλοι καὶ οἱ στρατοὶ καὶ ὅ, τι εἶναι μεγάλο καὶ δείχνει δύναμη καὶ πλοῦτο! Κι' αὐτὴ ποὺ τὰ συνείθισε, πολλὲς φορὲς ἔδωσε καὶ τὴν τιμὴ τῆς ἀκόμα γιὰ νὰ μὴ χάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτά.

Τώρα μόλις μπήτε πῶς μέσα, βλέπετε πὼς τίς πλούσιες ἀκτὲς τῆς μὲ τὰ μυθικὰ παλάτια τῆς τὰ κατέχουν Γάλλοι, Ἴταλοὶ καὶ πρὸ πάντων Ἑγγέζοι. Νοσηλὴς καὶ ἀδιάφορη τὰ βλέπει ὅλα αὐτὰ ἡ Μάγισσα τῶν ἑπτὰ Βουνῶν, καὶ — δὲν μπορεῖ νὰ μὴ σᾶς κάνει ἐντύπωση αὐτὸ — φαίνεται σὰ νὰ κοροϊδεύει κρυφὰ ἐκείνους ποὺ νομίζονε πὼς τὴν κρατᾶνε μιά γιὰ πάντα.

Ἄ, γόησσα γόησσα! Πὼς πλανέβεις καὶ πὼς μεθᾶς μὲ τίς πρόσκαιρες καλωσύνες σου!

Ὁ κάθε τελευταῖος κατακτητὴς σου σοβαρὰ πιστέφει πὼς αὐτὸς βρῆκε τὸ μυστικὸ, νὰ σὲ κάνει πιστὴ!

Ἐμένα ὁμοῦ μοῦ φάνηκε τὴν τελευταία αὐτὴ φορὰ ποὺ σὲ εἶδα, μοῦ φάνηκε πολλὲς φορὲς πὼς ἔκουσα μυστηριώδικο μὰ θερμὸ δυνατό μῆνυμα νὰ βγαίνει μέσα ἀπ' τὰ σπλάγχνα σου!

Ναί, Ρήγισσα, ναί, Τσιγγάνα μεγάλη, ναί, Πόλη μου, γλυκεῖά μου, θυμᾶσαι; — γιατί ἔχεις ψυχὴ ν' αἰσθάνεσαι ἐσὺ, καὶ πονεῖς καὶ ὑποφέρεις, ὅστε, καὶ θὰ θυμᾶσαι — ἂ, στάσου μιά στιγμὴ στὴν πολυτάραχη ζωὴ σου καὶ θυμήσου γιὰ τὸ χατῆρι ἐνὸς παιδιοῦ σου ποὺ τ' ἀνάστησες ἐσὺ στὰ θερμά σου στήθια καὶ τοῦ βύζαζες τὴ γαρὰ τῆς πλείριας ζωῆς — θυμήσου Μάννα μου καὶ Μάννα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μιά νύχτα μὲ γεμάτο φεγγάρι τοῦ θεριστή, στὸ μαγικὸ σου κόλπο, τὸ Κιατχανέ! — Χρυσοῦν Κέρας τὸνόμαζαν οἱ πρόγονοί μας, καὶ χρυσό, σπαρταροῦστο εἶτανε κείνη τὴ νύχτα.

Πλέανε μέσα στὴν πλούσια ἀνταύγεια τοῦ φεγγαριοῦ πολλὰ καϊκάκια, βαποράκια καὶ διασκεδάζανε πλήθος ἀνθρώποι — εἶτανε Τούρκικο Μπαϊράμι! Ἀντίπερα στὸ Σκούταρι πελώρια φωτιά, ἦρθε νὰ συμπληρώσει τὸ πυροτέχνημα — ἔκαιε ὡς τὸ πρωτὶ. Μάννα μου, Πόλη γόησσα! ἔννοιωσα τότε νὰ χτυπᾶνε ὀρηκτικά, ἡ Ζωή, οἱ Ἀνάμνησες, ὁ Πόνος, τὰ Πάθη, ἡ Λαχτάρα στὰ στήθια μου.

Φωτιά, φωτιά, ἄναψε τὸ γιανγκίλι. Μοῦ φαίνεται πὼς καὶ τὰ χρυσὰ νερὰ καίνε! Μὰ ὅλ' αὐτὰ, σὰν τιποτένια πράγματα, τὰ συνεπῆρε σὲ λιγάκι ὁ Πόνος ὁ δικός σου!

Ναί, θυμᾶσαι, Πόλη μου ποὺ μοῦ τῶπες τὸ μυστικὸ σου;

Ἀπὸ τὴν Ἁγία Σοφία, ἔδειξες μιά πνοή, λαύρα γεμάτη, τὴν Πνοή σου, καὶ ἦρθε ἀνταμώνοντας ὅλη τὴ φλεγόμενη φύση. Καὶ πυρκαϊά, φεγγάρι. Πνοή, ἔγιναν ὅλα ἓνα, μιά κεντερὴ νοσταλγικὴ ἐκκλιση. Καὶ τότε, Μάννα, ἐγὼ τὸ παιδί σου, σὲ κατάλαβα καὶ σὲ συγκόρησα. Ναί, γιατί ἡ Πνοή σου ἐκείνη, εἶτανε τοῦ Πόνου, τῆς Πίστης, τῆς Νοσταλγίας γιὰ τὸ μόνο ἄνθρωπο ποὺ ἀγάπησες ἀληθινά, καὶ δόθηκες μονάχη σοι, μὲ τὴ θαιμιᾶσια λεύτερη θέλησή σου.

Τότε ἐγὼ, ποὺ ἐρχόμουν ἀπὸ κεί ποὺ ζοῦνε τὰ λεύτερα παιδιά σου, σοῦ ψιθύρισα μυστικά, γλυκὰ, θερμὰ: «Ἐννοια σου, Μάννα, ἔννοια σου, ἀφοῦ τὸ θέλεις καὶ ἀφοῦ δὲ μᾶς ξεγνᾶς, κανεῖς δὲ θὰ μᾶς ἐμποδίσει· σὲ λίγο θὰ σφίξεις φορὰ στὴ νοσταλγικὴ σου ἀγκαλιὰ ὅλα τὰ παιδιά σου. Ναί, Μάννα, γλιγόρα θ' ἀληθέψει ὁ μαντικὸς λόγος ποὺ τόσους αἰῶνες μᾶς ἔδωσε τὴν ὑπομονή,

«Πάλε μὲ χρόνους....»

ΧΡ. ΒΕΣΠΟΡΙΤΣΙΑ

ΑΡΠΕΣ

XII

Ἐίχε γραμμένο ἡ Μοῖρα μὲς πικρὰ γὰ χωριστοῦμε,

— ὦ, πόνοι καὶ κληροῖ! —

Ἄχ, σὲ ζητῶ τίς θλίψεις μας καὶ πάλι γιὰ νὰ ποῦμε
Τίς θλίψεις ποὺ μᾶς δέρονουν τὴν ψυχὴ.

Μὰ ἐσὺ μακριὰ μου βόσκασα... Ποῦ; Στ' ἀχαρὰ τὰ
(ξένη,

Ἡ μὲς στοῦ τάφου τὴ σιωπῆ;

— Σ' ἔνθα ἀπὸ τὰ διβλῖα μὲς τὰ τόσο ἀγαπημένα
Βρῆκα πανσὲ στοχαστικὸ, λὲς μιά ψυχὴ οηθητή.

XIII

Μονάχοι πάντα νάμαστε ἡ Μοῖρα μας ὁρίζει,

Χωρὶς παρηγοριά... .

Σὰν τὸ δεντροῖ, ἡ ψυχούλα μας, τὸ φῶς ποὺ λαχταροῦζει,
Ἄγίατη ὅλο διψᾷ.

Κισσέ, ποὺ ἀπὸ τὰ κλώνια σου λὲς καὶ τὸ κλάμα στάζει,

Ἄκουσε τὸ κρυφό.

Ἐνα πουλάκι μέσα μου ζητᾷει — ἄχ, πὼς σπαράζει! —
Νὰ πάει στὸν οὐρανό.

XV

Ἐμένα ὁ πόνος μου βουδός· τὸ γέλιο τὸν σκεπάζει

Καὶ πάντα ὀμπρὸς τρεβῶ.

Δὲ σκέφτηκα ἂν ὁ δρόμος μου σὲ μιά Νερά μὲ βγάξει
Ἡ σὲ βαθὺ γυρομένο.

Κι ὁ πόθος μου εἶναι ἀστεῖρευτος, σὸν ποταμὸς μὲ πνί-

Ἄχ, πάντα νοσταλγῶ (γε,

Αὐτὸ μοῖρα μάτις πάντοχα, ποὺ μέσα τοὺς νὰ σμίγει
Τᾶπειρο ποὺ διψῶ.

ΔΗΜ. ΑΡ. ΚΛΟΥΒΑΣ